

SPIS RZECZY.

	Str.
WSTĘP.	
Demokracja jako hasło. — Demokracja jako zagadnienie: bolszewizm i faszyzm przeciwko demokracji	5
I. WOLNOŚĆ.	
Wolność i równość: idee demokracji. — Przeobrażenie pojęciowe idei wolności. — Wolność naturalna i społeczna. — Prawdliwość naturalna i społeczna. — Od anarchicznej do demokratycznej wolności. — Jednomyślność jako gwarancja wolności. — Pierwotna umowa społeczna (państwowa). — Zasada większości. — Zasada większości jako największe przybliżenie do idei wolności. — Demokratyzm a liberalizm. — Zamiast wolności indywidualnej wolność zbiorowości społecznej. — Ideologiczne znaczenie personifikacji państwa. — Suwerenność narodu i wolne państwo. — Przymus wolności	7
II. NARÓD.	
Ideologia a rzeczywistość. — Demokracja jako władza ludu. — „Naród“ jako jedność. — Porządek prawny. — czynnik jednoczący. — Państwo i naród. — Naród jako podmiot i przedmiot władzy. — Naród jako ogół uprawnionych politycznie. — Wyłączenie niewolników, kobiet i cudzoziemców. — Znaczenie przynależności państwowej. — Idealne i realne pojęcie narodu. — Stronnictwa polityczne. — Ugruntowanie konstytucyjne stronnictw politycznych. — Stronnictwo a Pań-	

stwo. — Wrogość monarchii względem stronnictw. — Demokracja państwem partyjnym. — Rzekoma sprzeczność istoty państwa i stronnictw. — Stronnictwa oparte na wspólnocie interesów i światopoglądów. — Państwo jako organizacja interesów. — Fikcja „ponadpartyjnego” interesu ogółu. — Wola państwowa wypadkową dążeń partyjnych. — Demokratyzacja życia partyjnego. — Rousseau kwestionuje możliwość ustroju demokratycznego. — Demokracja bezpośrednia i pośrednia

20

III. PARLAMENT.

Parlamentaryzm ideałem politycznym XIX stulecia. — XX stulecie znuzone parlamentaryzmem. — Parlamentaryzm kwestią bytu demokracji. — Istota parlamentaryzmu. — Samostanowienie polityczne jako naczelną zasadą parlamentaryzmu. — Konieczność społecznego podziału pracy. — Parlamentaryzm kompromisem pomiędzy ideą wolności i potrzebą różniczkującego podziału pracy. — Fikcja reprezentacji. — Prawna niezawisłość parlamentu od narodu. — Rzeczywista rola fikcji reprezentacji. — Fikcyjny charakter teorii reprezentacji jako argument przeciwko parlamentaryzmowi. — Reforma czy zniesienie parlamentaryzmu? — Analiza strukturalna parlamentaryzmu: organ kolegiálny tworzenia ogólnych norm. — W autokracji przejawiają się również tendencje wytworzenia takiego organu. — Kształtowanie woli państwowej jako konkretyzacja ogólnych norm. — Kolejne stadia porządku społecznego. — Społeczeństwa prymitywne. — Nie zniesienie, ale reforma parlamentaryzmu

39

IV. REFORMA PARLAMENTARYZMU.

Wzmocnienie pierwiastka demokratycznego. — Referendum. — Inicjatywa ludowa. — Mandat imperatywny. — Kontrola posłów przez wybor-

ców. — Anachronizm przywileju nieodpowiedzialności poselskiej. — Odpowiedzialność posłów przed wyborcami. — Specjalnie przy systemie wyborów z listy. — Prawo odwoływania posłów. — Obcość parlamentu wobec narodu i brak wiadomości fachowych. — Parlamenty fachowe. — Komisje fachowe. — Parlament gospodarczy. — System dwuizbowy.

51

V. PRZEDSTAWICIELSTWO KORPORACYJNO-ZAWODOWE.

Ugrupowanie „mechaniczne” i „organiczne”. — Trudności organizacji korporacyjno-zawodowej. — Grupy korporacyjno-zawodowe jako wspólnoty interesów. — Współzawodnictwo interesów korporacyjno-zawodowych i innych, np. etycznych, estetycznych itp. — Tendencja do daleko idącego zróżniczkowania w obrębie organizacji korporacyjno-zawodowej. — Rozstrzyganie konfliktów między grupami korporacyjno-zawodowymi. — Brak własnej koncepcji całościowej. — Parlament stanowy. — Hierarchia grup korporacyjno-zawodowych. — Sposób głosowania w parlamencie stanowym. — Funkcje parlamentu stanowego doradcze, nie rozstrzygające. — Organizacja korporacyjno-zawodowa jako forma władzy klasowej. — Ugrupowania zawodowe a walka klasowa

65

VI. ZASADA WIĘKSZOŚCI.

Parlamentarna zasada większości a rządy klasowe. — Ochrona mniejszości. — Zasadnicze prawa wolnościowe. — Zmiana ich znaczenia. — Gwarancja konstytucyjna tych praw jako ochrona mniejszości. — Ideologia i rzeczywistość zasady większości. — Całkowanie społeczne dzięki zasadzie większości. — Zasada większości a rządy większości. — Zasada większościowo-mniejszościowa. — Kompromis. — Sens procedury parlamentarnej. — System wyborów większościowy

i proporcjonalny. — Zasada osobowości i terytorialna. — Jednolitość w proporcjonalizmie. — Idea samostanowienia (wolności) jako podstawa systemu wyborów proporcjonalnych. — Proporcjonalizm jako racjonalizacja procedury wyborczej. — Ujawnienie prawdziwego układu interesów. — Wpływ mniejszości na wolę większości. — Rozdrobnienie partyjne wskutek proporcjonalizmu. — Całkowanie polityczne (powstanie większości) w ciele wyborczym albo w parlamencie. — Ułatwienie kompromisu w systemie proporcjonalnym. — Obstrukcja. — Istotna struktura psychologiczna demokracji i autokracji. — Skłonność do rewolucji. — Granice zasady większości. — Zasada większości w społeczeństwie klasowo zróżnicowanym. — Odrzucenie zasady większości odrzuceniem kompromisu. — Równowaga sił klasowych. — Demokracja to pokój.

72

VII. ADMINISTRACJA.

Demokratyzacja władzy wykonawczej. — Idea legalności jako zasada przewodnia egzekutywy. — Konflikt pomiędzy zasadą legalności a demokracją w dziedzinie egzekutywy. — System ministerialny i system kolegialny w stosunku do zasady legalności. — Demokratyzacja i decentralizacja. — Demokratyczne ustawodawstwo zagrożone przez demokratyczną egzekutywę. — Demokracja a biurokracja. — Demokratyzacja a władza dyskrecyjna. — Połączenie demokratycznego ustawodawstwa z autokratyczną egzekutywą: mieszany ustrój państwowy. — Instytucje kontroli: sądownictwo administracyjne i konstytucyjne. — Wyłączenie polityki z zakresu egzekutywy. — Zbliżenie między realnym typem demokracji i autokracji.

91

VIII. DOBÓR PRZEWÓDCÓW.

Ideologia i rzeczywistość demokracji. — Subiek-

tywny i obiektywny sens faktów społecznych. — Brak przewodców ideałem demokracji. — Przewództwo jako wykonywanie praw. — Parlament granicą rządów. — Nauka o podziale władz. — Ideologia i rzeczywistość podziału władz. — Podział władz jako zasada monarchii konstytucyjnej. — Rzekoma równorzędność ustawodawstwa i egzekutywy. — Republika prezydencka. — Fikcja reprezentacji w autokracji. — Rozdział władzy funkcją podziału władz. — Prawo zachowania sumy energii społecznej. — Powoływanie przewodców jako centralne zagadnienie realnej demokracji. — Wybór. — Ideologia przenoszenia woli. — Wybór i mianowanie. — Przenoszenie autorytetu. — Fikcja suwerenności ludu. — Autokefalia. — Ideologia przewodztwa w autokracji. — Przywłaszczanie stanowiska przewodcy. — Heterokefalia. — Krytyka i jawność. — Odpowiedzialność. — Zmiana przewodców. — Rozszerzenie płaszczyzny doboru przewodców. — Zasada rządów najlepszego. — Korupcja. — Odkrywanie i ukrywanie nadużyć. — Wyciśnięcie demokratyczne .

101

IX. DEMOKRACJA FORMALNA I SPOŁECZNA.

Demokracja burżuazyjna i proletariacka. — Wolność albo równość jako naczelną zasadą demokracji. — Równa miara dóbr — obfita miara. — Równość jako sprawiedliwość. — Nie wolność, lecz sprawiedliwość. — Demokracja i dyktatura. — Teoria proletaryzacji jako założenie demokratycznego ideału marksizmu. — Powszechne prawo wyborcze a demokracje mieszczańskie 19 i 20 wieku. — Odrzucanie demokracji z prawa i z lewa oznaką równowagi sił klasowych .

118

X. DEMOKRACJA A ŚWIATOPOGLĄD.

Forma i treść porządku państwowego. — Skłonność demokratyzmu do przeceniania formy (metody) kształtowania woli państwowej. — „Boskie

prawo" ludu. — Większość zawsze ma rację
(Rousseau). — Większość nigdy nie ma racji
(Ibsen). — Poznanie absolutnego Dobra. — Prze-
ciwienstwo światopoglądu metafizyczno-absoluty-
stycznego i empiryczno-relatywistycznego a prze-
ciwienstwo autokracji i demokracji. — Polityczny
absolutyzm i polityczny relatywizm. — Jezus
i Pilat 123